

LEDINSKA IMENA V ŠENTTOMAŽU PRI CELOVCU IN OKOLICI

Pregledni znanstveni članek | 1.2

Izvleček: Celovško polje oz. zlasti stara občina Šenttomaž pri Celovcu in okolica imata bogato jezikovno dediščino slovenskih ledinskih imen, ki so se ohranila do danes. Prvotni zapisi segajo v leto 1827. Zgodovinski zapisi so narečno obarvani in nakazujejo razne vidike sociolingvističnih danosti takratnega časa, vključno z medkulturnimi procesi. Zato naj bi njihovo raziskovanje potekalo interdisciplinarno, sodobni zapisi pa morajo upoštevati tako sodobni jezikovni standard kot lokalno narečno tradicijo.

Ključne besede: ledinska imena, mikrotoponimi, toponomastika, kataster, kulturni transfer, inkulturacija, avstrijska Koroška, Celovško polje, Štalenska gora, Šenttomaž pri Celovcu, Celovec, Grabštanj, Otmanje, Pokrče

Abstract: Celovško Polje/Klagenfurter Ebene, Austria, and the former municipality of Šenttomaž/Sankt Thomas by Celovec/Klagenfurt and its vicinity in particular, has a rich linguistic heritage of local place names in the Slovene language, which has been preserved to the present. The historical records date back to 1827. Since they are written in dialect they indicate various sociolinguistic aspects of the period in which they originated as well as intercultural processes of that time. Consequently, they should be investigated by using a multidisciplinary approach, with the findings taking into account both the contemporary standard language and the local dialectical tradition.

Key Words: place names, microtoponyms, toponomastics, cadastre, cultural transfer, enculturation, Austrian Carinthia, Celovško Polje/Klagenfurter Ebene, Štalenska Gora/Magdalensberg, Šenttomaž/Sankt Thomas by Celovec/Klagenfurt, Celovec/Klagenfurt, Grabštanj/Grafenstein, Otmanje/Ottmanach, Pokrče/Poggendorf

Slovenska ledinska imena s Koroške so bila leta 2010, po prizadevanjih slovenskih kulturnih društev in Martine Piko-Rustia ter drugih sodelavk in sodelavcev Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik (SNIUJ), sprejeta v Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine (Spletni vir 1). Tako so bila poplačana številna prizadevanja domačinov za ohranjanje tega dela kulturne dediščine, ki po svoje izraža zgodovino in identiteto kraja oz. celo polja, hribčka ali ledine (prim. Golec 2009, 2010; Klinar 2012). Tudi v nastajajoči *Enciklopediji slovenske kulturne zgodovine na Koroškem, od začetkov do leta 1942*¹ imajo ledinska imena svoje mesto, saj nam pogosto pomagajo razumeti nekatere zgodovinske procese in lokalno zgodovino. Včasih njihovo zgodovinsko sporočilnost spoznamo dokaj enostavno, zlasti kadar se navezujejo na dane geografske značilnosti, včasih pa razodevajo staro in prastaro socialno ali pravno zgodovino kraja. In seveda so v *Enciklopediji* upoštevana odlična dela – zemljevidi iz Kotmare vasi, Šmarjete v Rožu, Sel in Škofič. Kotmirčani oz. Gorjanci so svoja ledinska imena na multimedijski način postavili celo na splet (Spletni vir 2), kar je posebej zanimivo za domačine, goste in tudi za znanstvenike raznih ved. S tem so se Kotmirčani skupaj z drugimi spet izkazali kot plemeniti kulturniki v tradiciji našega bukovištva, ki si je vedno prizadevalo za najvišjo kulturno raven in odličnost. Prav to je posebnost regionalne kulturne zgodovine na Koroškem, ki bi bila vsekakor vredna, da bi bila uvrščena na seznam Unescove nematerialne kulturne dediščine. In tudi za naju s Katjo Sturm-Schnabl, ki sva urednika *Enciklopedije* in hkrati domačina današnje občine Štalenska gora na severno-osrednjem delu Celovškega polja, se je z *Enciklopedijo* ponudila enkratna priložnost, da ponovno raziskujeva in zapiševa starodavno in še živo slovensko kulturno dediščino »stare ob-

čine« Šenttomaž nad Celovcem in njenega bližnjega okolja. Ob tem sem imel posebno srečo, da sem imel kot domačin dostop do občinskega arhiva in sem lahko fotografiral oz. dokumentiral vse stare katastrske mape ter da je nekdanji sosed in sedanjí vodja deželnega arhiva, g. Wilhelm Wadl, v imenitni občinski zgodovini Štalenske gore z zgodovinske perspektive že obdelal prav naša ledinska imena in da je leta 1995 ta spoznanja tudi objavil (Wadl 1995). Dodatno sem zapisal zlasti sodobno standardizirano obliko ledinskega imena, kadar je to bilo mogoče.

Šenttomaška dediščina ledinskih imen

Šenttomaž – v starih zapisih dokaj dosledno Št. Tomaž – je stara občina v jugozahodnem delu leta 1972/73 v okviru velike občinske reforme novo nastale občine Štalenska gora. Leži v osrednje-severnem delu Celovškega polja. Občino sestavljata stari občini Šenttomaž in severno-vzhodno ležeče Otmanje. Območje občine je od karantanske dobe tesno povezano s slovensko kulturno zgodovino, saj je v njej 10 razmeroma izredno majhnih katastrskih občin, ki so nastale v nasledstvu avtonomnega sodstva karantanskih kosezov. Katastrske občine torej po svoje zrealijo pravno zgodovino.² Dodatni viri za interpretacijo naših ledinskih imen iz omenjenih katastrskih map občine iz let 1898, 1901 in 1906, na podlagi merjenj leta 1827, so zapisi našega nadregionalno aktivnega kulturnega društva Edinost Št. Tomaž in Hranilnice in posojilnice Št. Tomaž. Dodatno lahko navedem, da sta fari Šenttomaž in Timenica bili še leta 1924 zapisani kot slovenski in da so bile Otmanje v istem letu zapisane kot »nemška in slovenska« fara. Wadl piše, da ima od katastrskih merjenj iz let 1826 do 1828 vsako zemljišče svojo številko parcele, da

1 Predvideni izid v letu 2015.

2 O tem sem pisal v prispevku o Celovškem polju (Schnabl 2013a: 107–122) in se tudi pri tem oprl na temeljna dela Wilhelma Wadla.

* Mag. Bojan-Ilija Schnabl MAS, magister filozofije in »master« javnega upravljanja (Public management), doktorand programa novejšje zgodovine na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete, Univerza v Mariboru.

pa so zemljišča prej imela svoja imena, ki so bila prvič zapisana prav ob teh meritvah. Tudi zapisi na omenjenih zemljevidih so zgodovinski, ker se v njih prepletajo narečni elementi, prav tako kot ponekod češki elementi, saj so očitno imena vsaj deloma zapisovali uradniki češkega rodu (tako npr. *Na Oslu* namesto *Na Oslu* med Rogarjo vasjo, *Rogarjevco* po domače, in *Oslom* oz. *Na Oslu*). Zgodovinski zapis *Sa Mostom* danes standardno slovensko zapišemo *Za mostom* (jugovzhodno od Žilj). Nekatera ledinska imena so zapisana v takratnem slovenskem pravopisu, ki se je sčasoma seveda razvil. Tako beremo npr. *per Rabi*, kar je standardno slovensko *Pri Rabi* (severno od Blažnje vasi), *per Krisu*, standardno slovensko *Pri križu* severovzhodno od Rogarje vasi, in *per Stegnach*, standardno *Pri stegnah*, vzhodno od Bezovja. Zgodovinsko pisavo najdemo tudi v sestavljenkah nekaterih oblik lokativa, tako npr. *Podoswam*, standardno slovensko *Pod oslom*, južno od *Osla/Na Oslu*, *Sapotam*, standardno slovensko *Za potom*, južno od Rogarje vasi in *Vodinach*, standardno slovensko *Na vodinjah*, jugovzhodno od Svinče vasi. Pri ledinskemu imenu, zapisanem *Namirlach*, zahodno od Pobrežij v občini Pokrče in južno od hribčka Plešavka, sodobne standardne oblike (še) nisva uspela zapisati. Le za Plešavko sem lahko zapisal pravljico poetično razlago v zgodovinski črtici o ledinskem imenu *Na Tamnah* (Schnabl 2013b: 135–138), ki je izšla pod naslovom *Magnolija in tulipani. Pripovedi in resnične pravljice s Celovškega polja* (Schnabl 2014: 33–40).

Nekatera ledinska imena iz omenjenih katastrskih map po zapisu lokativa z dvema besedama s tega vidika ustrezajo sodobni standardni obliki: npr. *pod Leschjam*, danes gotovo *Pod lešjam*, po Wadlu »pod gozdom«, ki se verjetno navezuje na neki lešnikov gaj na območju severno od Bezovij in južno od Šentlovrenca (gozdu vzhodno od Bezovij proti Jožapu oz. Šenttomažu danes rečemo *Amerika*, toda nihče ne zna razložiti, od kot to ustaljeno ledinsko ime; morda so se nekateri Bezovčani kdaj izselili v Ameriko in so šli na pot skozi gozd najprej v Šenttomaž in potem naprej v Celovec in daljni svet) (Schnabl 2011: 112). Prav tako je pri ledinskem imenu *med Bresjam*, standardno slovensko *Med brezjam*, ki se očitno navezuje na nekdanji brezov gaj severno od Bučinje vasi vzhodno oz. na levem bregu Krke. V obeh primerih bomo hkrati ohranili narečno obliko t. i. akanja, ko pač domačini v pristnem slovenskem narečju izgovarjamo »a« namesto »e« (*Med lešjam* in ne *Med lešjem*, *Med brezjam* in ne *Med brezjem*), kar je pri ledinskih imenih prav tako legitimno. Zapisani sta tudi ledinski imeni *Nad Hamrom* in *nad Horom*. *Nad hamrom* leži južno oz. vzhodno od Krke na griču oz. grebenu blizu Škofjega dvora in je verjetno povezan z gospodarsko dejavnostjo v Rutah blizu mostu čez reko (tod je še danes spominska plošča v spomin na mejo med plebiscitnima conama A in B, kar hkrati govori o slovenski kulturni zgodovini tega prostora). Starodavni zapis *nad Horom* bomo danes narečno obarvano zapisali *Nad horom*, standardno slovensko pa bi lahko bilo ali *Nad goro* ali *Nad gozdom*, saj je v poljanskem govoru Celovškega polja (ta spada k osrednjejužnokoroškemu slovenskemu narečju) *hora* lahko tako gozd kot tudi gora. In v tem primeru je mogoče oboje. Zato je v tem primeru narečno obarvani zapis ledinskega imena ustrežnejši, ker dopušča širše pomensko polje. Ledina *Nad horom* pa leži severno od *med Bresjam*, torej standardno slovensko *Med brezjem* v današnji občini Pokrče (narečno Poča ves). Nekatera ledinska imena so se tudi lokalno razvila. *Fika* (gozd med Svinčo vasjo in domačijo Bajgot pri Šentlovrencu) je še za-

pisana *Fike*. Ledina *Nasdreti*, standardno slovensko *Na zdrtu*, leži nad domačijo Smrečnik v južnem delu Rogarje vasi. Zapis ustreza geološki podobi omenjenega kraja, na zemljevidih pa se nahaja na celotnem območju severno od podružniške cerkve Šmarjeta, ki je danes del Celovca oz. Trdnje vasi. Domačini območje danes pogosto imenujemo tudi *Šmarješki gozd* – dokler ga razvoj mesta in industrije ne bo pogoltnil. Vsekakor je tudi to lep primer, kako pomembni so zapisi ledinskih imen za jezikovno kulturo in pravilno jezikovno rabo.

Domačini poznamo še nekatera druga ledinska imena, ki niso zapisana v katastrskih mapah in ki pravzaprav izvirajo iz hišnega imena nekdanjih domačij, ki pa jih danes že dolgo ni več, imena pa so ostala. Tako poznamo *Žnehlovco* in *Brka* na vijugasti poti iz Svinče vasi proti Bajgotu in Šentlovrencu, prvo severno, drugo južno od tega, še preden se »dotakne« reke Krke na njenem desnem bregu. Slednje ime je ponovno zaživelo, ko je domačin, stric Franci, tam na zelenem travniku zgradil hišo, ki je zdaj spet *Brk* ali *pri Brku*. V Bezovjah je od nekdanje Šolarjeve domačije ostalo le gospodarsko poslopje, *Šolar* oz. *Pri šolarju* pa je ostal kot ime travnika.

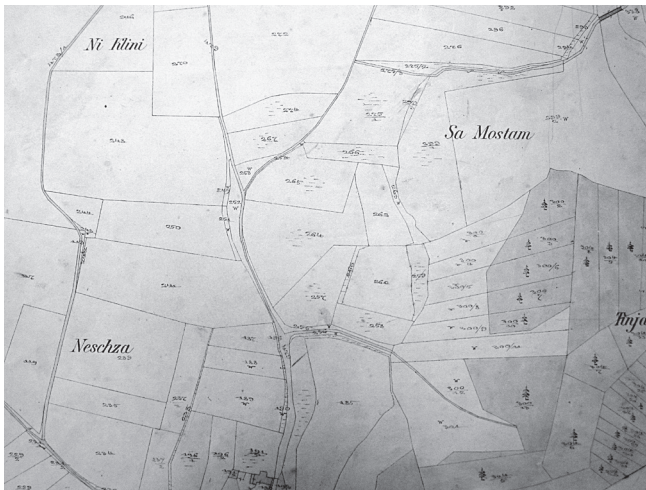
Pri nekaterih sodobnih zapisih je, kakor smo že videli, poseben izziv, kako primerno zapisati sodobno standardno obliko ledinskega imena, ki hkrati spoštuje lokalno jezikovno oz. narečno zgodovino. Milka Olip namreč pravilno piše, da seveda tudi nemških krajevnih ali ledinskih imen v uradni rabi ne zapisujejo fonetično ali narečno (npr. »Klognfuat«), temveč standardno (Olip 2014: 8). Brez pomislekov bomo tako prevzeli ledinsko ime, zapisano kot *Tinja*, ki ima po Wadlu verjetno isti izvir kot naše znamenite Tinje na vzhodnem robu Celovškega polja in ki pri nas leži severovzhodno od Šentlovrenca na desnem bregu Krke. Po Wadlu označuje območje, ki je bilo ograjeno, prav tako, kakor so bile Tinje. Torej gre za območje vaške ali srenjske paše. Enako bomo prevzeli še živi ledinski imeni *Kukenja* (po Wadlu »razgledna točka«) ali *Pod Kukenjo* vzhodno od Žilj. *Kukenja* ima poleg tega tudi svojo literarno podobo in je tako zapisana v slovenščini. Pri nekaterih ledinskih imenih bomo morali poseči le nekoliko pravopisno. Tako bomo namesto *Neschza* (po Wadlu »jama ali vdolbina«) zapisali sodobni standardnoslovenski obliki ustrežajočo *Nežca* (severno od Šentlovrenca). Podobno velja za *Pod hišo* namesto *Pod hischo*, *Ročica* namesto *Rotschiza* (po Wadlu »potoček«), tj. območje ob izlivu Bučinjskega potoka v Krko južno od Žilj.

Zanimiva je Wadlova analiza zgodovinskih zapisov ledinskih imen na območju naše občine, saj meni:

Območje južno od zvezne ceste v dolino Krčice je dobilo izključno slovenska ledinska imena. Vzdolž te ceste prevladujejo nemška ledinska imena, severno spet slovenska. Na območju Otmanj vodi jasna ločnica pri Mižli vasi. Severno od nje prevladujejo nemška ledinska imena, južno od nje so skoraj sama slovenska imena. Iz tega lahko razberemo, na katerih območjih občine je bilo prebivalstvo leta 1827 že v stanju, da poda nemško obliko ledinskega imena in kje je razmišljalo še izključno v domačem slovenskem narečju.³ (Wadl 1995: 64)

V občinskih katastrskih mapah so bila *krajevna* imena – v nasprotju z ledinskimi imeni – sistematično zapisana v nemški

3 Prevod je avtorjev.

Katastrska občina Bučinja vas/Wutschein, leta 1901 (detajl).
Vir: Arhiv občine Štalenska gora (foto: © Bojan-Ilija Schnabl, 2012).

Katastrska občina Svinča vas/Zinsdorf, leta 1901 (detajl).
Vir: Arhiv občine Štalenska gora (foto: © Bojan-Ilija Schnabl, 2012).

obliki. Zato tudi ni nenavadno, da so bila ledinska imena, ki se navezujejo na ime vasi, z dodatkom nemškega krajevnega imena zapisana tudi v nemščini. Tako so ledinska imena v nemškem zgodovinskem pravopisu (od zahoda proti vzhodu *Zeiselsdorferfeld*, *St. Thomaserfeld*, *Matzendorferfeld*, *Lassendorferfeld*, *Deinsdorferfeld*, *Vellacherfeld*), v standardni slovenščini pa so ustrezna ledinska imena *Čilberško polje*, *Šenttomaško polje*, *Domačjevaško polje*, *Vasjevaško polje*, *Dominčavaško polje* in *Belsko polje*. Pri Domačji vasi bomo domačini lahko uporabljali ledinsko ime na temelju ustaljene poljanske narečne variante *Mačjevaško puale* ali *Mačjevaško polje*. Hkrati pa lahko ugotovimo, da je naše *Spodnje polje* (zapisano kot *Spodnu Polle*) severno-severovzhodno od Svinče vasi (zahodno od vaške poti proti severu) ohranilo svoje pristno slovensko ime tudi v zgodovinskem zapisu. Pri ledinskih imenih, zapisanih kot *Obere Rabi* in *Untere Rabi* pri Žiljah na desnem bregu Krke, pa je očitna jezikovna kontaminacija, pri čemer je ohranjena slovenska slovnična podlaga (pri *Zgornji* ali *Spodnji Rabi*). Tudi to je značilno za deželni jezikovni razvoj, kjer je prišlo do različnih oblik kulturnih procesov oz. postopnih inkulturacij (Schnabl 2012).

Wadl je tudi opozoril, da je večina ledinskih imen povezana z lego in geografskimi danostmi, druga pa podajajo informacijo o posebni gospodarski dejavnosti. Tako je naš *Kollwerch* (nem. *Köhlerstätte*), gozd blizu Ovčjaka v kolenu Krke na njenem levem bregu, pač kraj, kjer se je pridelovalo oglje. Ledinsko ime *Pri grofovem mlinu* (zapisano še kot *per grovou Mlin*) se verjetno navezuje na goriške grofe, ki so bili v srednjem veku lastniki posesti v Timenici.

Poleg navedenih ledinskih imen naj omenim še naslednja: *Strugenza*, po sodobnem pravopisu *Strugenca*, ki se očitno navezuje na strugo potoka oz. reke Rabe že v občini Gospa Sveta in severno od Blažnje vasi in zahodno od gore »Sechzigerberg«, slovensko verjetno – tako sem skušal dognati – *Na Tamnah*. Jugozahodno od Partovce je *Barollone*, severno od nje, že blizu Gundrske vasi, pa t. i. območje *Stuck*. Za prvo danes le težko najdemo sodobno slovensko pravopisno obliko in bomo standardno zapisovali prav tako, kakor piše v starih mapah. Za *Stuck* (drugje tudi *Stuk*, *Nad Stuki*, slednje pri Lečji Gori in pri Ačalah v Celovcu, *Na Stuck* pri Žabičah pri Grabštajnu, *na Stuki* pri

Šentpetru pri Grabštajnu itn.), pa lahko domnevamo, da izvira iz izposojenke »*Stück*« (tako po presoji Milke Olip za podobne primere v Karavankah). Pri *Flicki*, zapisani še *Flitzka*, severno-severovzhodno od Svinče vasi (vzhodno od vaške poti proti severu), je posodobitev oz. standardizacija samoumevna. Za ledinsko ime, zapisano kot *Beski*, bomo na podlagi narečne rabe in analize lahko domnevali, da gre za povezavo z bezgom, saj je ledina jugozahodno od Šentlovrenca in blizu same vasi Bezovje (zahodno od omenjenega Bajgota). *Ni Klini* je ledina, ki je prav tako zapisana jugovzhodno od Žilj, in je morda *Na klini*, kar zopet ne razkriva prvotnega pomena imena. Za ledinsko ime, zapisano kot *Na Uresi*, južno od Vasjevaškega polja, je sodobni slovenski zapis *Na vresi*, ki tako ohranja del svoje narečne identitete. Pri *Smerzhini* (standardno *Smrčina*) domnevava podlago *smrečje*, saj je severno od Timenice. Za ledinsko ime *Brezovca* (jugozahodno od Rut pri Škofjem dvoru, na levem bregu Krke severno ob medobčinski ceste v Pokrče), je povezanost z brezo dokaj očitna. Pri ledinskemu imenu *Vogra* južno od Rut pri Škofjem dvoru je morda osnova neka povezanost, podobna izviru krajevnega imena Vogrče (Vogri/Obri), kakor to pri krajevnemu imenu zapisuje Kranzmayer. Za ledinsko ime, zapisano kot *Hurtz*, jugozahodno od vasi Olše v Pokrčah na levem bregu reke Krke, severno od 484 m visoke Plešavke in južno od omenjene *Tinje*, je slovenski izvir dokaj očitno, če ga povežemo s prav tako omenjeno narečno *horo* oz. *Na/V hurcə*.

Na javnem razglasu načrta namembnosti površin za Otmanje so še naslednja slovenska ledinska imena oz. ledinska imena slovenskega izvira: *Buaza* in *Vogra* jugozahodno ter *Bernza* južno od Mižlje vasi. Za *Bernca* domnevamo, da gre za enak izvir kot pri naši znameniti Brnci na Zilji, ledinsko ime lahko torej v sodobni slovenščini tudi tako zapišemo (*Brnca*). *Prode* (iz *proda*) in *Dulla* (iz slovenskega dola – stranska dolina) ležijo vzhodno od Posove (že v občini Gospa Sveta) oz. južno omenjenih Vogr. Ledinsko ime *Blato*, zapisano *Blatto*, ima jasen izvir (*blato*) in leži jugovzhodno od Srepič. Končno pa ledinski imeni, zapisani kot *Na Ziwunza* (jugovzhodno od Mižlje vasi) in *Krameta* (vzhodno od Srepič), še nista razodeli svojih etimologij in s tem podlage za interpretacijo in zapis v sodobni slovenski pravopisni obliki (morda: *Na Civnici* in *Krameta*).

Primeri slovenskih ledinskih in krajevnih imen s širšega območja Celovškega polja

Zapisu ledinskih imen pa lahko dodamo še eno, v tem sklopu zanimivo krajevno oz. ledinsko ime, namreč *Suho polje*. Krajevno ime Suho polje je zapisal Rudi Vouk st. v knjigi o utrakvističnem šolskem sistemu (Vouk 1980: 33). Prav tam so tudi zapisana in normirana poljanska krajevna imena Božnice/Feschnig, Frajnbek/Freudenberg, Ličje/Unter- in Ober-Leibnitz, Nerešovce/Nessendorf, Smolje/Kronabeth (nav. delo: 33, 74), v današnjem Celovcu Rožnek/Roseneck (nav. delo: 31, 72) in Veternica/Witternitz (nav. delo: 32, 73) ter Lepa vas/Schöndorf (nav. delo: 40, 81) pri Slovenskem Šmihelu. Pavle Zdovc pa podaja za nemško ustreznico Dürnfeld (vas oz. naselje severno od Ličje – nemško Leibnitz/Ličja, ki leži severozahodno od Timenice in južno od Mižlje vasi) v slovenščini kar dve različici, namreč *Dürnfeld* in *Niče* (nemško-slovenski seznam). V slovensko-nemškem seznamu pa je zapisal samo Nica vas (nemško Eixendorf), ki leži severozahodno od Mižlje vasi (vasi Leibnitz/Ličja pa ni na Zdovčevem nemško-slovenskem seznamu) (Zdovc 2010).

Vsekakor so v zgodovinskih zapisih in pravopisih še številna slovenska ledinska imena – in to vsej bližnji in širši okolici stare občine Šenttomaž, za katere je mogoče oz. bo mogoče določiti sodobno slovensko pravopisno obliko. Tako najdemo v zgodovinskem zapisu pri Trdnji vasi Za Martiniakom (Za Martinjakom), *Per Wodi* (Pri vodi), *Nive pod traunikim* (Njive pod travniki), *pod Jeschom* (Pod Ježom), *na Jeschu* (Na Ježu), *per Cesti* (Pri cesti), *Bresnica* (Breznica), *nad Wirthom*, *per Gruschi*, *nad starum Czestum* (Nad staro cesto), *Krive Nive* (Krive njive), *Gmainach* in *Gmaina* (Gmajna); pri Limarji vasi Nacilla, *per Sellenem Polli* (Pri zelenem polju), *Uokroglica* (Okroglica), *Krive Nive* (Krive njive), *Ograda* (Ograda), *Kernica* (Krnica), *per stari Czesti* (Pri stari cesti); pri Pobrežah Puberschka gmeina (Pobrežka gmajna), *Na Stamina*, *Uresa* (Vresa), *Modschach*, *Dobrava* (Dobrava), *Dornova*; na oz. v Lečji Gori spodno Polle (Spodnje polje), *Sverne Polle* (Severno polje), *Ograja* (Ograja), *nad Koglem*, *nad Wařiom* (Nad vasjo), *nad Stucki*, *Meschnarze* (Mežnarce); v Mišljah nad Vasjo (Nad vasjo), *pod Koglem*, *Ruthescha*, *Pettram*, *Ograie* (Ograje), *Gmaina* (Gmajna), *per Gori* (Pri gori), *Raunia*, *pod Rowom* (Pod rovom), *Vojach*; pri Blažnji vasi Blatenza (Blatenca), *Na Blatti* (Na blati), *Pod Krajam* (Pod krajom), *Velke Nive* (Velike njive), *Rathschnicza* (Račnica), *Voglach*; pri Borovjah Brezova Hora (Brezova hora (!)), *Podmirom* (Pod mirom), *Pri Krischi* (Pri križu), *Blatta* (Blato), *Poznak*, *Spodnopolle* (Spodnje polje), *Tablitza* (Tablica); pri Grabštajnu grajsko Polle (Grajsko polje). Severno od Posove v Gospe Sveti je zapisano še eno slovensko ledinsko ime, in sicer *Per Goritschnig*, kar je zastarel narečni zapis ledinskega imena *Pri Goričniku* in se navezuje na tamkajšnjo domačijo Goritschnig/Goričnik zahodno od Trebeše vasi (Treffelsdorf), ki leži severno od omenjene Mižlje vasi.

Če pogledamo omenjene franciscejske katastre iz let 1826–1828 (dostopni so tudi na spletu, Spletni vir 3), bomo našli še številna slovenska ledinska imena po vsem Celovškem polju, v okolici Celovca in mestu samem, na območju severno od Vrbskega jezera in Možberka in še drugod po Koroškem.

Marsikatero ledinsko ime ima že objavljeno literarno obliko in je s tem živo in ohranjeno v sodobnem slovenskem jeziku. Za številna ledinska imena na Celovškem polju in drugod po juž-

nem Koroškem pa je oz. naj bo pričujoče delo na podlagi že objavljenih zgodovinskih katastrskih map spodbuda za nadaljnja raziskovanja.

Literatura

GOLEC, Boris: Zemljiški katastri 18. in 19. stoletja kot vir za stavbno, gradbeno in urbanistično zgodovino slovenskega ozemlja. 1. del. *Arhivi* 32, 2009, 283–338.

GOLEC, Boris: Zemljiški katastri 18. in 19. stoletja kot vir za stavbno, gradbeno in urbanistično zgodovino slovenskega ozemlja. 2. del. *Arhivi* 33, 2010, 339–396.

KLINAR, Klemen idr.: *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen*. Projekt FLU-LED v okviru Operativnega programa Slovenija-Avstrija 2007–2013. Jesenice: Gornjesavski muzej, 2012.

OLIP, Milka: Kako zapisujemo ledinska in hišna imena. *Shranjeno za prihodnost. Ob 20-letnici Narodopisnega društva Urban Jarnik* (posebna izdaja Štirinajst dni; priloga Nedelje), marec 2014, 14.

SCHNABL, Bojan-Ilija: Inkulturacija, fenomen kulturnih procesov na Koroškem. *Studia mythologica Slavica* 15, 2012, 231–246.

STURM-SCHNABL, Katja in Bojan-Ilija Schnabl (ur.): *Enzyklopädie der slowenischen Kulturgeschichte in Kärnten/Koroška, Von den Anfängen bis 1942*. Dunaj: Böhlau Verlag (v pripravi za tisk, predviden izid v letu 2015).

VOUK, Rudolf: *Popis koroških utrakvističnih šol do leta 1918 / Bestandsaufnahme der Kärntner utraquistischen Schulen bis 1918*. Celovec: Slovenski znanstveni inštitut (Disertacije in razprave; 6), 1980.

WADL, Wilhelm (ur.): *Magdalensberg. Natur – Geschichte – Gegenwart. Gemeindechronik*. Celovec: Heyn, 1995.

ZDOVC, Pavel: *Slovenska krajevna imena na avstrijskem Koroškem / Die slowenischen Ortsnamen in Kärnten*. Ljubljana: SAZU, Razred za filološke in literarne vede, 2010 (Na Wikipediji objavljena Zdovčeva krajevna imena: http://sl.wikipedia.org/wiki/Seznam_slovenskih_imen_avstrijskih_krajev; https://sl.wikipedia.org/wiki/Štalenska_gora; https://sl.wikipedia.org/wiki/Celovsko_polje).

Objavljena literarna dela z omembo štalenskih ledinskih imen

SCHNABL, Bojan-Ilija: Božja pot do Gospe Svete in nazaj, ali Večno mlade lipe. *Koledar Mohorjeve družbe* 2012. Celovec: Mohorjeva, 2011, 112–116.

SCHNABL, Bojan-Ilija: Celovško polje, neznani zaklad osrednje slovenske kulturne pokrajine. Izsledki enciklopedijskih raziskovanj. *Koroški koledar* 2013a, 107–122.

SCHNABL, Bojan-Ilija: Tamnah, Na Tamnah – Temna gora. Zgodovinska črtica o imenu gore nad celovskim poljem. *Koledar Mohorjeve družbe* 2013b, 133–138.

SCHNABL, Bojan-Ilija: *Magnolija in tulipani. Pripovedi in resnične pravljice s Celovškega polja*. Celovec: Drava, 2014.

Viri

Katastrske mape iz Šenttomaža pri Celovcu iz let 1898, 1901 in 1906 na osnovi merjenj leta 1827 iz občinskega arhiva Štalenska gora *Načrt o namembnosti parcel Otmanje* (razglas v občini Štalenska gora); <http://www.kagis.ktn.gv.at/>; fotodokumentacija avtorja.

Sodobni koroški zemljevidi s slovenskimi ledinskimi imeni

Kotmara vas: *Kotmara vas – Horni Kompájn, Konják in Hudár. Slovenska ledinska, krajinska in hišna imena / Köttmannsdorf – Horni Kompájn, Konják und Hudár: Slowenische Flur-, Gebiets- und Hofnamen*. Gorjanci: Slovensko poslovno društvo Gorjanci, 2008 (<http://gorjanci.at>).

Sele: *Življenjski prostor Sele / Lebensraum Zell*. Sele: Interesna skupnost selskih kmetov, 2008 (<http://kosuta.at>).

Šmarjeta v Rožu: *Šmarjeta v Rožu/St. Margareten im Rosental*. Apače in Celovec: Kulturno društvo Šmarjeta-Apače v sodelovanju s Slovenskim narodopisnim inštitutom Urban Jarnik, 2011.

Škofiče: *Škofiče/Schiefling*. Slovensko prosvetno društvo Edinost Škofiče, 2011.

Spletni viri

Spletni vir 1: *Verzeichnis des immateriellen Kulturerbes in Österreich, Slowenische Flur- und Hofnamen in Kärnten*; <http://nationalagentur.unesco.at/cgi-bin/unesco/element.pl?eid=12>, 7. 10. 2011.

Spletni vir 2: *Slovensko prosvetno društvo Gorjanci Kotmara vas*; <http://www.gorjanci.at>, 7. 10. 2014.

Spletni vir 3: *Amt der Kärntner Landesregierung – KAGIS*; <http://www.kagis.ktn.gv.at>, 7. 10. 2014.

Local Place Names in Šenttomaž/Sankt Thomas by Celovec/Klagenfurt and Its Vicinity

Local place names (microtoponyms) are an integral part of the linguistic cultural heritage of a microregion as well as the wider linguistic or territorial community, and even different communities. Although they generally refer to a (former) geographical feature they may also embody various economic endeavors of the past and even medieval legal relations. This suggests the need for an interdisciplinary approach to the research of such names. The place names found in Celovško Polje/Klagenfurter Ebene, Austria, and the former municipality of Šenttomaž/Sankt Thomas by Celovec/Klagenfurt and its vicinity in particular, which were first recorded around 1827 when the first cadastres were being made, reflect, among other things, the local linguistic history. Mostly in the Slovene language, the names indicate the sociolinguistic circumstances of the villages and nearby areas of that particular period. They were recorded according to the manner of that time, frequently in dialect, and sometimes demonstrate that their creators were not necessarily proficient in the Slovene language. Most of these place names have been preserved to the present and are still in use, also by people who no longer speak Slovene; in this case, they have been enculturated. Contemporary Slovene records of such names should consider both the modern standard language and the dialectal tradition and localisms used by the people living in this part of southern Carinthia.

